

Варто зазначити, що протягом 2007—2011 рр. Інвестиційні портфелі європейських страховиків характеризувалися незначним рівнем ризикованості. Основна частка інвестицій спрямовувалась у цінні папери з фіксованим доходом обох видів: цінні папери на продаж (AFS) і цінні папери до погашення (HTM). У період з 2007 по 2011 рік страховики збільшили частку цих паперів із 56 % до 61 %. Основна частина цього зростання відбулася в категорії AFS: частка цих паперів зросла з 44 % до 50 % [3].

У той же час, мабуть, під впливом волатильності і депресії фондових ринків, європейські страховики скоротили частку звичайних акцій з 11 % до 7 %. Хоч перерозподіл і дозволив на короткий термін знизити ризики балансів, однак це може призвести до їх підвищення у майбутньому.

Таким чином, фінансова криза показала, що інвестиційні бізнес-моделі страховиків ефективніше, ніж інших фінансових інститутів, здатні протистояти кризовим явищам. З огляду на те, що в інвестиційному портфелі європейських страхових компаній переважає частка цінних паперів із фіксованим доходом, можна стверджувати, що страховики Європи є найбільш передбачуваними і стабільними постачальниками довго строкових інвестиційних ресурсів на європейському фінансовому ринку.

Список літератури

1. Insurance Europe Annual Report 2012—2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.insuranceeurope.eu>.
2. European insurance in figures 2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.insuranceeurope.eu>.
3. IAIS Global Insurance Market Report 2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.asiainsurancereview.com>.

УДК 336.761

М. О. Житар,

аспірант кафедри фінансів і банківської справи,
Донецький національний університет

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

В умовах екстенсивної активізації трансформаційних процесів в економіці найефективнішим способом залучення та перерозподілу фінансових ресурсів є використання інструментів фондового

ринку. Розвиненість і зрілість фондового ринку, що є серцевиною ринкових відносин і забезпечує переміщення капіталів між галузями економіки, істотним чином сприяє структуризації економіки. Одним з найбільш значущих індикаторів розвитку фондового ринку є його ліквідність. Взаємообумовлюючи один одного ліквідність фондового ринку і його розвиток протягом останніх років значно погіршили значення своїх показників. Виходячи з оцінюваного Світовим банком рейтингу фінансового розвитку України, до негативних факторів, які зумовили падіння ліквідності вітчизняного ринку цінних паперів, слід віднести власне низькі показники фондового ринку (58-е місце в 2012 році), низькі торговельні обороти (52-е місце), порушення інтересів міноритаріїв (62-е місце) і низька якість підготовки менеджерів і корпоративної культури (56-е місце). До негативних факторів слід віднести і фактори зовнішнього оточення: криза суверенних боргів у Європі, скорочення експорту металургійної продукції українських підприємств, нестабільність політичної системи.

В якості об'єкта аналізу ліквідності розглянуті дві найактивніші фондові біржі: ПФТС та Українська біржа [1, 2]. При цьому нерозвиненість торгівлі ф'ючерсами на фондові індекси, зумовила певну методику розрахунку: торговий оборот по ринку оцінюється як сумарний обсяг торгів по кожному паперу, що входить до індексу ПФТС та Української біржі, а ринковий спред — як згладжений спред по кожному паперу, що входить до індексу. Проведений порівняльний аналіз біржі ПФТС та Української біржі виявив більш низький середньоденний оборот по операціях і високий спред, що зумовило низькі індикатори ліквідності (рис. 1).

Рис. 1. Показники ліквідності ПФТС і Української біржі за 2009—2012 рр.

Як видно з рис. 1, Українська біржа, незважаючи на меншу кількість емітентів, розвивається найдинамічніше в порівнянні з біржею ПФТС. Середньоденний торговий оборот по операціях на Українській біржі перевищує в 6 раз торговельні обороти біржі ПФТС. Аналіз також показав, що середньоринковий спред на Українській біржі в середньому на 5—10 % нижче ПФТС, що зумовило вищий індикатор ліквідності і, відповідно, нижчі трансакційні витрати здійснення торгових операцій. Найбільший його показник був у 2009 і 2010 роках — 0,66 і 0,62 відповідно.

Аналіз ліквідності фондового ринку доцільно доповнити показником його капіталізації. Для країн, що розвиваються, до яких слід відносити Україну, оптимально допустимим значенням даного показника є 100—150 %. В Україні в докризовий період у 2007 році даний показник знаходився на рівні 78 %, а з 2008 року істотно почав знижуватися. З 2007 по 2008 роки він знизився в 6 разів до 13,05 %, у 2009 становив 14,03 %, але вже у 2010 році знов почав збільшуватись і становив 28 %. У той же час, з 2011 року і по теперішній час відбулося зниження цього показника до рівня 15%. Аналогічно ситуації в Україні, низький рівень показника капіталізації спостерігається і у Греції. З 2008 року і по теперішній час показник капіталізації знаходиться в межах 15—20 %, що зумовлено фінансово-економічною кризою та вірогідністю дефолту у країні.

Слід зазначити, що даний показник у розвинених країнах, для яких оптимальним рівнем є 150—200 %, знижувався меншими темпами. Так, у Великобританії, США, Німеччині показник капіталізації фондового ринку з 2007 по 2008 року знизився в 2 рази і становив 70,3%, 82,5, 30,6 % відповідно. На даний момент, у Великобританії цей показник становить 49,4%, у США — 103,6 % і Німеччині — 33,2%.

Таким чином, проведений аналіз показав, що з початком фінансово-економічної кризи і по теперішній час відбувається суттєве зниження ліквідності фондового ринку України. Тому, перспективним напрямком є розробка та реалізація Національної стратегії фондового ринку, в контексті якої слід розглянути питання, пов'язані з підвищенням ліквідності вітчизняного фондового ринку. Ліквідний, і прозорий фондовий ринок має забезпечити реалізацію національних інтересів України і сприяти підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Список літератури

1. Фондова біржа ПФТС / Доступ до ресурсу: <http://www.pfts.com/>. — Назва з екрану.

2. Українська біржа / Доступ до ресурсу: <http://www.ux.ua/>. — Назва з екрану.

УДК 336.71

Н. Г. Заболотна,

к.е.н., доцент кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ БАНКІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Подолання фінансово-економічної кризи та відновлення економічного зростання вимагає активізації інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств реального сектору економіки. Побудувати конкурентоспроможну економіку неможливо без своєчасного оновлення основних засовів виробництва, впровадження новітніх технологій і високотехнологічних, енергозберігаючих виробництв. У зв'язку з цим досить важливим є як покращення інвестиційного клімату в державі, так і акумуляція необхідних інвестиційних ресурсів для фінансового забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів господарювання реального сектору економіки.

Значну роль у створенні передумов для активізації інвестиційної діяльності в реальному секторі економіки відіграють комерційні банки, які, як провідні фінансові посередники грошового ринку, спроможні здійснювати ефективний перерозподіл грошових ресурсів між заощадниками та позичальниками.

Але, як свідчить аналіз структури інвестицій в основний капітал протягом 2002—2012 рр., основним джерелом фінансування капітальних вкладень суб'єктів господарювання продовжують залишатися їх власні кошти, питома вага яких у загальному обсязі інвестицій на кінець 2012 року становила 59,7 %. Питома вага іноземних інвестицій в основний капітал за даний період зменшилась з 5,6% у 2002 р. до 1,7% у 2012 р. Питома вага коштів державного бюджету становила на кінець 2012 р. лише 5,8 %, у 2011 —